

MATJA E MIRËQENIES SË FAMILJEVE NË SHQIPËRI

*Nga varfëria absolute te një lexim
shumëdimensional i mirëqenies*

LSMS → ABNJEF → EU-SILC

Si ka evoluar matja e mirëqenies?

01

HISTORIKU

LSMS - varfëria **absolute** në
EU-SILC- varfëri **relative**.

02

ABNjEF

Shpenzimet për konsum dhe
struktura e shpërndarjes së tyre.

03

EU-SILC

Të ardhurat, varfëria relative dhe
përfshirja sociale.

PSE DUHEN SË BASHKU? →

LSMS në EU-SILC: evoluoi edhe pyetja statistikore

Nga “sa është minimumi i nevojshëm?” në “ku qëndron familja ndaj standardit të shoqërisë?”

EVOLUCION KONCEPTUAL, JO THJESHT NDRYSHIM ANKETE

Varfëri absolute në varfëri relative

Nuk ndryshon vetëm anketa por ndryshon edhe koncepti statistikor i matjes së varfërisë.

LSMS → VARFËRI ABSOLUTE

- Baza: konsumi për frymë;
- Metoda: Konsumi për nevojat bazë;
- Referencë ushqimore: 2,288 kcal/ditë;
- Linja ushqimore: 3,047 lekë/muaj;
- Linja e plotë: 4,891 lekë/muaj;
- Çmime konstante 2002.

EU-SILC → VARFËRI RELATIVE

- Baza: të ardhurat e disponueshme;
- Të ardhura të ekuivalentuara;
- Shkalla e modifikuar OECD;
- Rreziku për të qenë i varfër (AROP): 60% e medianës;
- Matje relative: “në raport me të tjerët”;
- Dimensionimi i përjashtimit social.

ABNjEF → Si shpenzojnë familjet?

Anketa përshkruan nivelin dhe strukturën e shpenzimeve mesatare mujore për konsumit të NjEF.

**SA?
PËR ÇFARË?
SI NDRYSHON
KONSUMI?**

Shpenzimi mesatar

Niveli mesatar mujor i konsumit për NjEF.

Struktura e shpenzimeve -COICOP

Shpërndarja sipas grupeve dhe nëngrupeve.

Peshat e konsumit

Input për përditësimin e CPI.

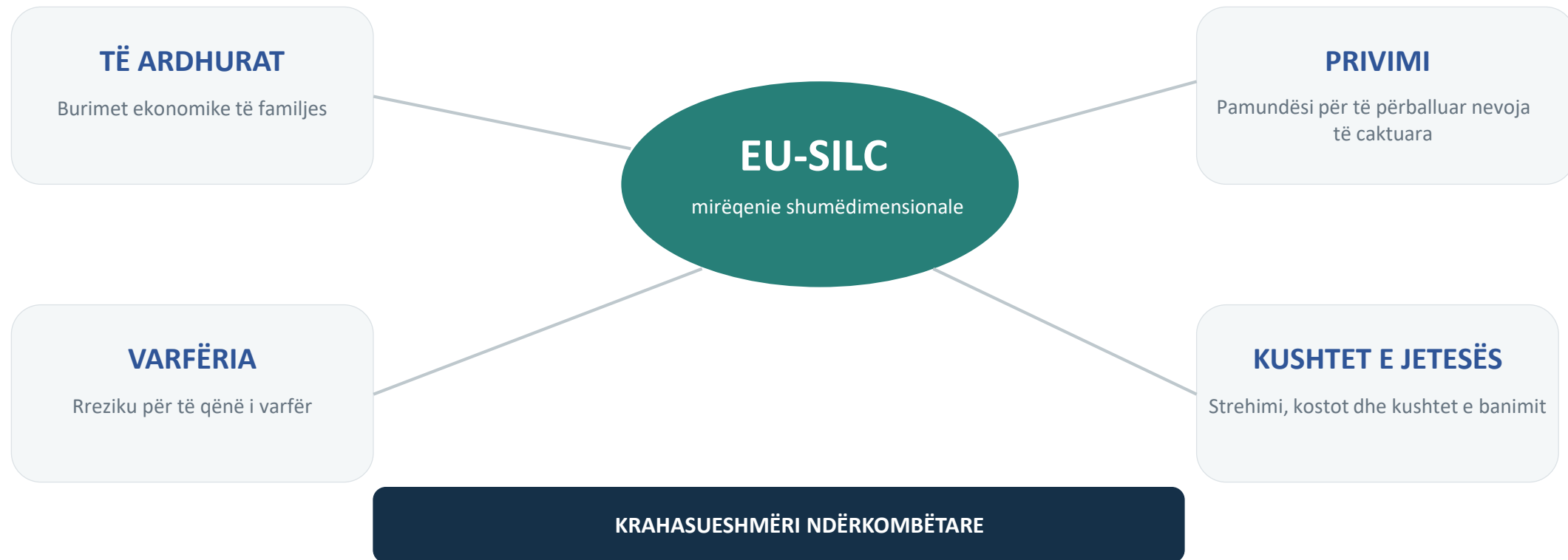
Llogaritë Kombëtare

Input për konsumin final të popullatës.

EU-SILC →

EU-SILC → Me çfarë burimesh dhe kushtesh jetojnë familjet?

Instrument i harmonizuar evropian për monitorimin e të ardhurave, varfërisë, përjashtimit social dhe kushteve të jetesës.

Dy anketa- një pamje më e plotë

ABNjEF dhe EU-SILC nuk zëvendësojnë njëra-tjetrën, ato masin dimensione të ndryshme të mirëqenies.

ABNjEF

“Si shpenzon familja (NjEF)?”

- Niveli i shpenzimeve
- Struktura sipas COICOP
- Pesha e ushqimit, strehimit, transportit...
- Profile të konsumit sipas familjeve

EU-SILC

“Me çfarë burimesh dhe si jeton?”

- Të ardhurat e disponueshme
- Rreziku për të qenë i varfër / pabarazia
- Privimi material dhe social
- Strehimi dhe kushtet e jetesës

ABNjEF + EU-SILC = MIRËQENIE E LEXUAR NGA DY KËNDVËSHTRIME

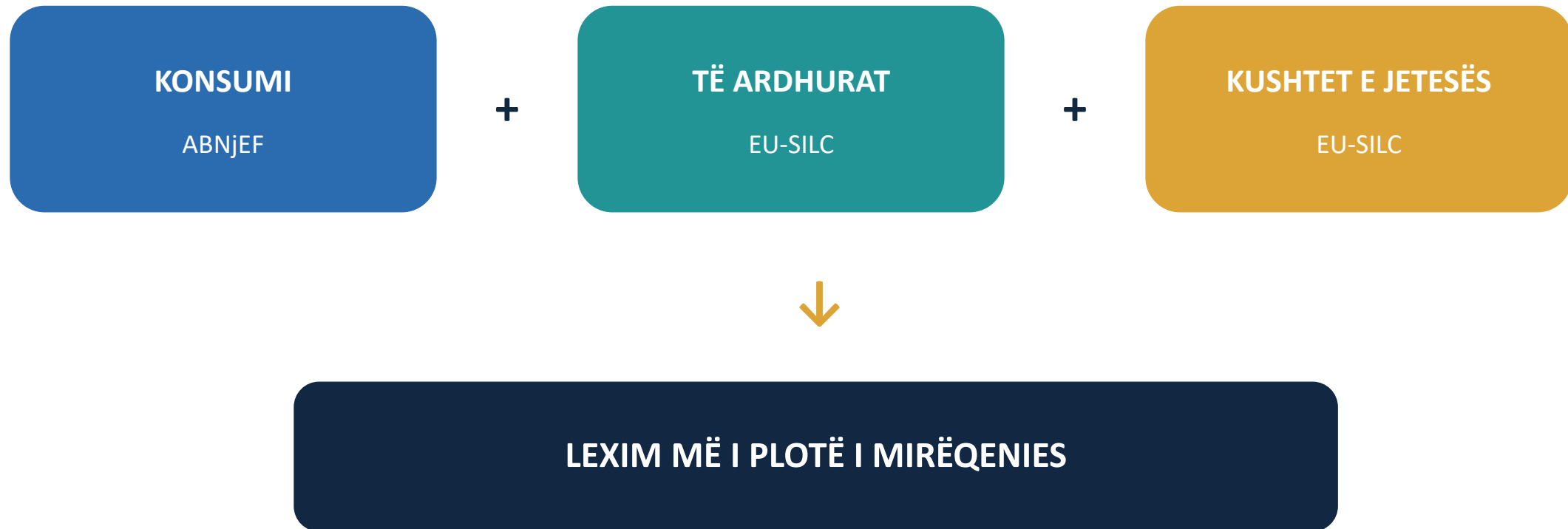
Çfarë ndryshoi nga LSMS në EU-SILC?

DIMENSIONI	DERI NË 2012	NGA EU-SILC
Burimi kryesor	LSMS	EU-SILC
Koncepti	Konsum	Të ardhura
Varfëria	Absolute	Relative
Kufiri	Konsumi për nevojat bazë	60% e medianës së të ardhurave të ekuivalentuara
Krahasueshmëria	Seri kombëtare LSMS	Kuadër i harmonizuar evropian me dizajn/procedura të standardizuara

SË BASHKU →

Pse ABNjEF dhe EU-SILC duhen lexuar së bashku?

Mirëqenia ka të bëjë njëkohësisht me burimet, përdorimin e tyre dhe kushtet e jetesës.

Një sinjal nga ABNjEF nuk është vetë një përfundim mbi varfërinë

Struktura e konsumit duhet vendosur në kontekstin e të ardhurave dhe vulnerabilitetit.

ABNjEF TREGON

“Rritet pesha e një kategorie në shpenzimet e familjes”

→ Ndryshim në strukturën e konsumit.
Jo automatikisht ndryshim i varfërisë.

EU-SILC E VENDOS NË KONTEKST

**A kanë ndryshuar të ardhurat?
AROP? Privimi? Pabarazia?**

→ Jep dimensionin e vulnerabilitetit dhe kushteve të jetesës.

KUJDES NË INTERPRETIM →

Tre kufij interpretimi

01

MOS BARAZO

Shpenzimin me të ardhurën.

02

MOS ZËVENDËSO

ABNjEF me EU-SILC ose
anasjelltas.

03

MOS KONKLUDO I IZOLUAR

Nga pesha e një grupi
shpenzimesh direkt mbi
varfërinë.

Mos e redukto mirëqenien në një tregues të vetëm

Një ndryshim në strukturën e konsumit nuk është, në vetvete, provë e një ndryshimi në varfëri.

1

ABNjEF

Çfarë dhe sa shpenzohet?

Lexon shpërndarjen e strukturës së shpenzimeve

2

EU-SILC

Çfarë burimesh ka familja?

Lexon të ardhurat, varfërinë dhe privimin

3

KONTEKSTI

Si lidhen sinjalet?

Lexim i përbashkët për mirëqenien

PËR MEDIAN: KRAHASO KONCEPTE TË NJËJTA - CITO BURIMIN - SHMANG KONKLuzionET nga NJË SINJAL I VETËM

Nga matja e varfërisë te leximi shumëdimensional i mirëqenies

Tre instrumente, role të ndryshme, një narrativë statistikore koherente.

MIRËQENIA = BURIME + KONSUM + SHPËRNDARJE + KUSHTE JETESE

Interpretimi duhet të jetë i integruar.

TË KUPTOJMË STATISTIKAT PËRTEJ SHIFRAVE

Çfarë matin treguesit?

Nga titulli mediatik ➡ interpretimi i saktë statistikor

Dy anketa, dy këndvështrime plotësuese

Të ardhurat dhe konsumi nuk janë e njëjta madhësi statistikore.

EU-SILC | Të ardhurat dhe jetesa

Të ardhura të disponueshme ekuivalente, rreziku për të qenë i varfër, Gini, S80/S20, privim material e social, kushtet e jetesës.

ABNjEF | Shpenzimet e konsumit

Niveli dhe struktura e shpenzimeve të NjEF, grupe konsumi, dallime sipas karakteristikave të NjEF, etj.

Rreziku i varfërisë $\neq$ varfëria absolute

Si duhet lexuar një nga treguesit më të cituar në media?

Çfarë mat EU-SILC?

Përqindjen e individëve me të ardhura të disponueshme ekuivalente nën 60% të medianës kombëtare.

Çfarë nuk mat drejtpërdrejtë?

Nuk identifikon automatikisht personat që nuk arrijnë të mbulojnë një shportë minimale nevojash bazë.

“Në rrezik varfërie” është tregues relativ, jo sinonim i varfërisë absolute.

Pse rritja e kufirit nuk do të thotë rritje e varfërisë?

Kufiri i rrezikut

Lëviz me medianën e të ardhurave të disponueshme ekuivalente, mund të rritet edhe kur të ardhurat në shoqëri rriten.

Niveli i rrezikut

Tregon përqindjen e personave nën kufi. Dinamika e tij duhet analizuar veçmas nga dinamika e vetë kufirit.

Kufiri (lekë) dhe niveli i rrezikut (%) janë dy tregues të ndryshëm.

Gini - S80/S20: të lidhur, por jo identikë

Koeficienti Gini

Mat pabarazinë në të gjithë shpërndarjen e të ardhurave, shpesh publikohet në shkallën 0 -100.

Raporti S80/S20

Raporti i shumës së të ardhurave të 20% me të ardhurat më të larta ndaj 20% me të ardhurat më të ulëta.

Ndryshimet në mesin e shpërndarjes mund të ndikojnë Gini pa ndryshuar S80/S20.

Privimi: nga të ardhurat te mundësitë reale

Varfëria monetare

Pozicioni relativ në shpërndarjen e të ardhurave.

Privimi material dhe social

Pamundësia për të përballuar të paktën 7 nga 13 kategoritë (*bazuar në metodologjinë Evropiane*) të caktuara të jetesës dhe pjesëmarrjes sociale.

Pamundësia për një javë pushime, e vetme, nuk përcakton privimin.

ABNjEF: çfarë do të thotë “40% për ushqim”?

40% përdoret vetëm si shembull ilustrues, jo si rezultat zyrtar.

Interpretim i pasaktë

“Familjet shpenzojnë 40% të të ardhurave për ushqim.”

Interpretim i saktë

“Ushqimi përbën 40% të shpenzimeve totale për konsum të familjeve.”

Pesha në shpenzime $\neq$ pesha në të ardhura.

Tri rregulla që mbrojnë cilësinë e raportimit

01 Mesatarja ≠ familja tipike

Mesatarja ndikohet nga vlerat e larta.

02 Ndryshimi ≠ domethënia

Anketat bazohen në kampione: vlerësohen gabimet e kampionimit dhe intervalet e besimit.

03 Lidhja ≠ shkaku

Rritja e një shpenzimi mund të ketë disa shpjegime, kërkohen tregues plotësues.

Për çdo shifër: koncepti - njësia - popullsia - periudha - kufizimet.

10 tituj që kërkojnë sqarim statistikor | 1-5

1. “X% janë të varfër”

X% janë në rrezik për të qenë të varfër.

2. “Pragu u rrit, varfëria u rrit”

Kufiri dhe niveli i rrezikut ndryshojnë.

3. “Gini duhet të ndjekë S80/S20”

Dy matje të ndryshme të shpërndarjes.

4. “Pa pushime = i deprivuar rëndë”

Kërkohen ≥ 7 nga 13 kategori të detyruara.

5. “40% e të ardhurave shkojnë për ushqim”

ABNjEF raporton pjesën në shpenzimet e konsumit.

10 tituj që kërkojnë sqarim statistikor | 6-10

6. “Më shumë lekë = më shumë konsum”

Duhet korrigjimi për ndryshimin e çmimeve.

7. “Ushqim më i shtrenjtë = më shumë sasi”

Vlera monetare nuk mat vetëm sasinë e konsumuar/ blerë.

8. “ABF duhet të barazohet me PBB-në”

Mbulim, koncepte dhe burime të ndryshme.

9. “Çdo diferencë vjetore është reale”

Duhet vlerësuar kampionimi dhe komponentë të tjerë metodologjik.

10. “Rritja e shëndetit ka vetëm një shkak”

Duhet analizuar çmimet, demografia dhe përdorimi.

Pesë pyetje përpara se të publikojmë një titull

1. Çfarë mat saktësisht treguesi?

2. Cili është emëruesi dhe njësia e matjes?

3. A po krahasojmë vite dhe koncepte të krahasueshme?

4. A është ndryshimi nominal apo real, dhe sa i sigurt është?

5. A mbështetet përfundimi nga të dhënat, apo është interpretim?

Statistikat janë më të dobishme kur interpretohen brenda kontekstit të tyre metodologjik.

**NJË TREGUES STATISTIKOR NUK DUHET TË PËRDORET PËR
PËRFUNDIME QË SHKOJNË PËRTEJ ASAJ QË AI MAT.**

Të ardhurat • Konsumi • Pabarazia • Kushtet e jetesës

Faleminderit!